

Analýza výkonnosti srovnatelných správních obvodů obcí s rozšířenou působností v jednotlivých oblastech s využitím benchmarkingu

ORP Ostrava

Zpracovatel:
Odborný tým Projektu

Tento výstup byl financován z prostředků ESF prostřednictvím Operačního programu
Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR.

*Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních
obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)*

Úvod

Benchmarking představuje jednu z klíčových aktivit projektu Podpory meziobecní spolupráce. Výsledky benchmarkingu přináší důležitá východiska pro tvorbu strategií území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (dále jen SO ORP) a měly by být zohledněny v debatách o dalším rozvoji území ve vztahu k vybraným veřejným službám v oblastech školství, odpadového hospodářství a sociálních služeb.

Využití benchmarkingu je **spojené s analýzou dat** reprezentujících posuzované SO ORP. Shromážděná data pro vybrané indikátory nenesou bez provedení analýzy žádnou informační hodnotu.

Základem analýzy je uspořádání dat do logických celků a do souvislostí s tou oblastí, kterou chceme za pomoci benchmarkingu řešit. Dalším předpokladem analýzy je porovnávat porovnatelná data (např. srovnatelné SO ORP). Cílem vyhodnocování dat je pak **určení rozdílů (mezer) mezi vlastní výkonností a výkonností ostatních SO ORP**. Způsob vyhodnocení těchto rozdílů je již v rukou posuzovatele (analytika) - hodnoty dat za naše a další srovnatelná SO ORP lze např. uspořádat do tabulky, znázornit prostřednictvím grafu, nebo v neposlední řadě využít statistického zpracování dat). Tedy podstatou je určení:

- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru nejlepší organizace,
- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru naše organizace,
- jaký je rozdíl mezi těmito hodnotami ukazatelů.

Vedle toho lze data porovnávat s průměrnou hodnotou daného ukazatele v kraji nebo několika srovnatelných SO ORP. Průměrná hodnota bývá nejčastěji vyjádřena aritmetickým průměrem nebo tzv. mediánem (prostřední hodnota uspořádané číselné řady).

1. Základní charakteristika správního obvodu a metodika analýzy

Správní obvod (dále jen SO) ORP Ostrava se rozprostírá v okolí metropole Moravskoslezského kraje a tvoří tak 1 z jeho 22ti správních obvodů, jehož stručná charakteristika je dána následujícími údaji:

- do SO spadá celkem 13 obcí;
- v dotčeném území žije celkem 328.323 obyvatel (nejvyšší údaj za kraj), z toho 297.421 žije v jádrovém městě;
- rozlohou přes 330 km² se jedná o 6. největší obvod.

Tabulka 1: Komparace vybraných SO ORP v Moravskoslezském kraji

Území SO ORP	Počet obcí	Počet obyvatel SO ORP	Počet obyvatel jádrové obce	Rozloha ORP v km ²
Ostrava	13	328 323	297 421	332
Frydek-Místek	37	110 532	57 523	480
Havířov	5	92 319	77 371	88
Karviná	4	69 158	57 842	106
Opava	41	101 758	58 054	567
Průměr za kraj	14	55 755	37 577	247

Pro benchmarkingové srovnání a formulování podstatných závěrů jsou důležité zejména hodnoty ukazatelů, které se výrazně odlišují od ostatních porovnávaných subjektů, tj. SO ORP. Proto bylo pro vzájemné srovnání použito více kritérií, aby byly zjištěny a vyzdvíženy významné diference v relevantních oblastech. Benchmarkingové srovnání bylo tedy provedeno jednak:

- v porovnání s ostatními SO ORP Moravskoslezského kraje a dále pak
- ve srovnání s podobně velkými obvody – měřeno počtem obyvatel SO ORP v intervalu od 120.000¹ (celkem 9 srovnatelných SO ORP: Brno, Černošice, České Budějovice, Hradec Králové, Kladno, Liberec, Olomouc, Pardubice, Plzeň).

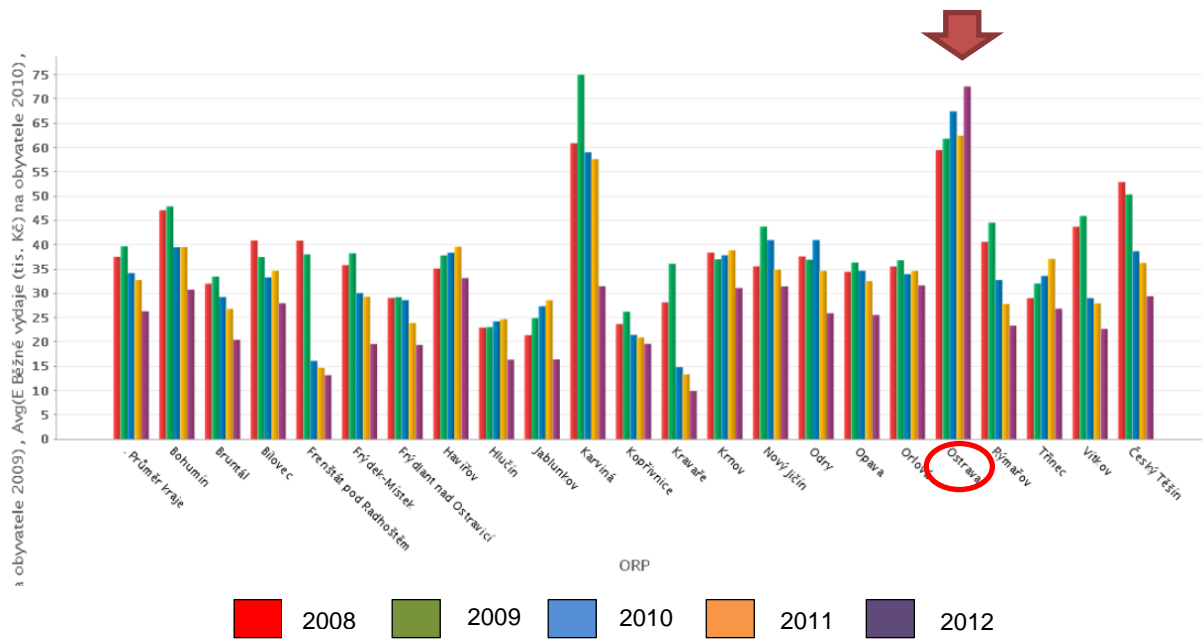
2. Ekonomická výkonnost

Z hlediska ekonomické výkonnosti je zajímavé srovnání **běžných výdajů** SO ORP Ostrava s dalšími obvody v rámci Moravskoslezského kraje. Při porovnávání rozpočtového hospodaření v oblasti běžných, tj. každodenních výdajů v přepočtu na obyvatele byl ostravský obvod v průběhu sledovaných 5ti let dvakrát na 2. místě² (v letech 2008-9) a třikrát dosáhl na 1. příčku (2010-2011). To odráží i nejvyšší průměrná hodnota ve výši ca 65 tis. Kč/obyv. Spolu s hodnotami za SO ORP Karviná výrazně převyšují krajský průměr.

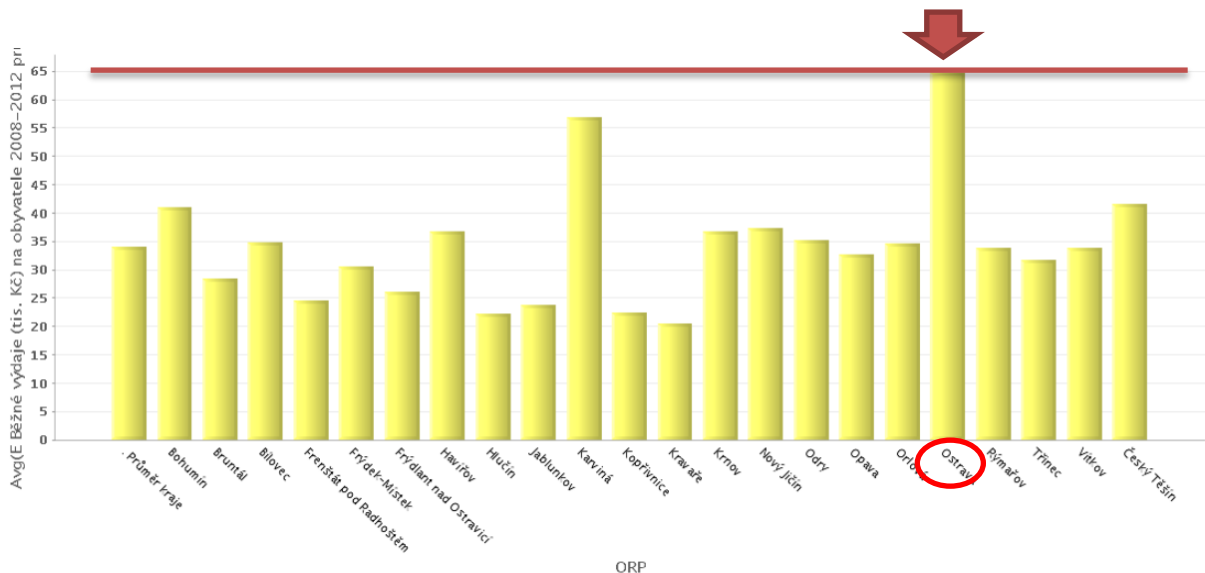
¹ Mimo hl. m. Prahu.

² Po SO ORP Karviná.

Obrázek 1: Běžné výdaje vybraných SO ORP (kritérium: SO ORP Moravskoslezského kraje) na obyvatele v období 2008 – 2012 (v tis. Kč)

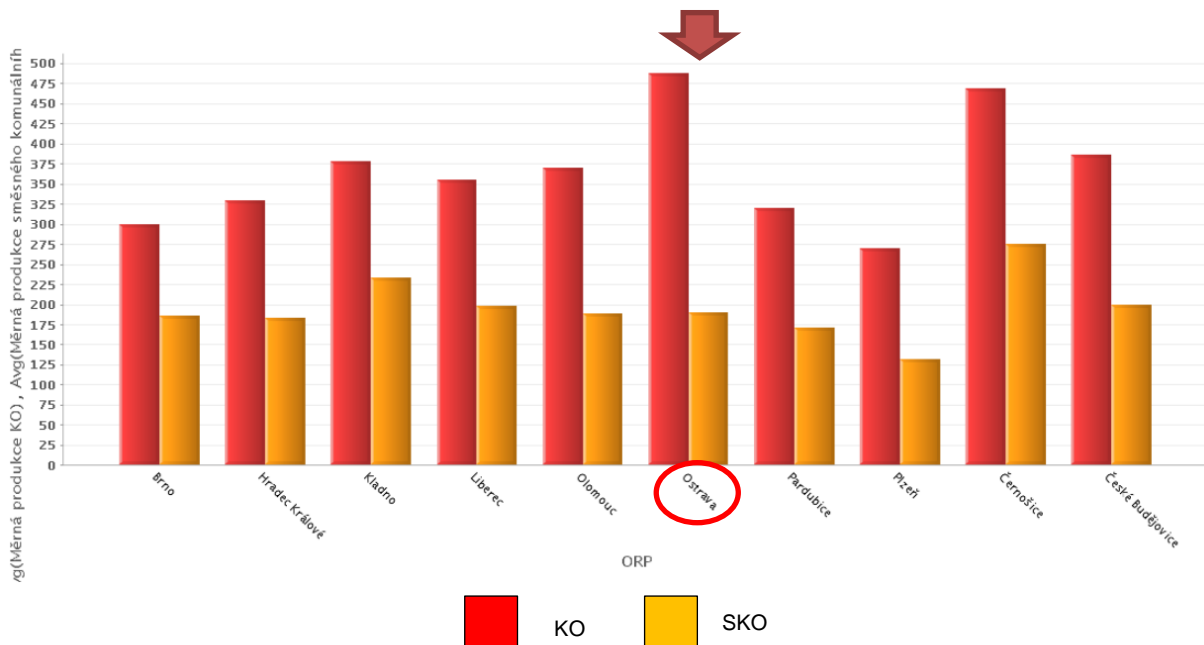
Obrázek 2: Průměrné běžné výdaje vybraných SO ORP (kritérium: SO ORP Moravskoslezského kraje) na obyvatele v období 2008 – 2012 (v tis. Kč)

3. Odpadové hospodářství

Při bližším pohledu na problematiku odpadového hospodářství je z hlediska benchmarkingu u SO ORP Ostrava významné srovnání **produkce odpadů**. Celková **měrná produkce KO** ostravského obvodu je mezi srovnávanými obvody **nejvyšší** (ca 490 t/1.000 obyv.). Produkce SKO je pak zhruba průměrná (ca 190 t/1.000 obyv.). Pozitivní trend se naopak projevuje v produkci tříděných položek v kategorii tříděného papíru (2. nejvyšší hodnota 53 t/1.000 obyv.). Pozitivní je také nejnižší podíl SKO na KO ve srovnávané skupině SO ORP, který činí ca 39%.

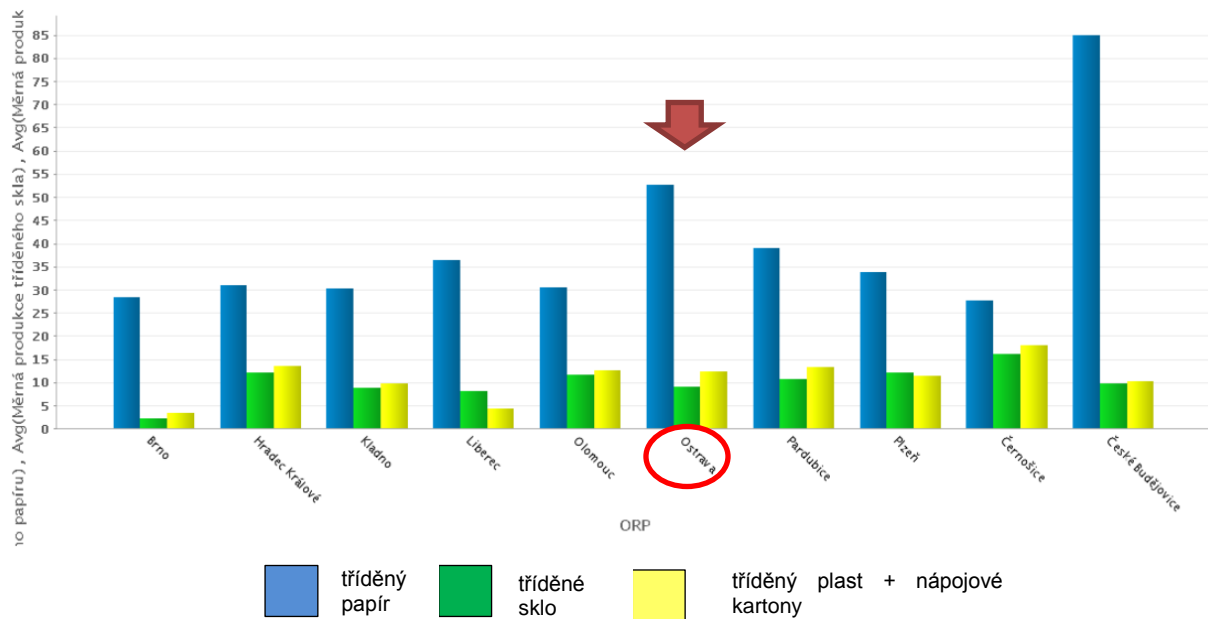
Obrázek 3: Měrná produkce KO a SKO vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel SO ORP od 120.000³; v t/1.000 obyv.)

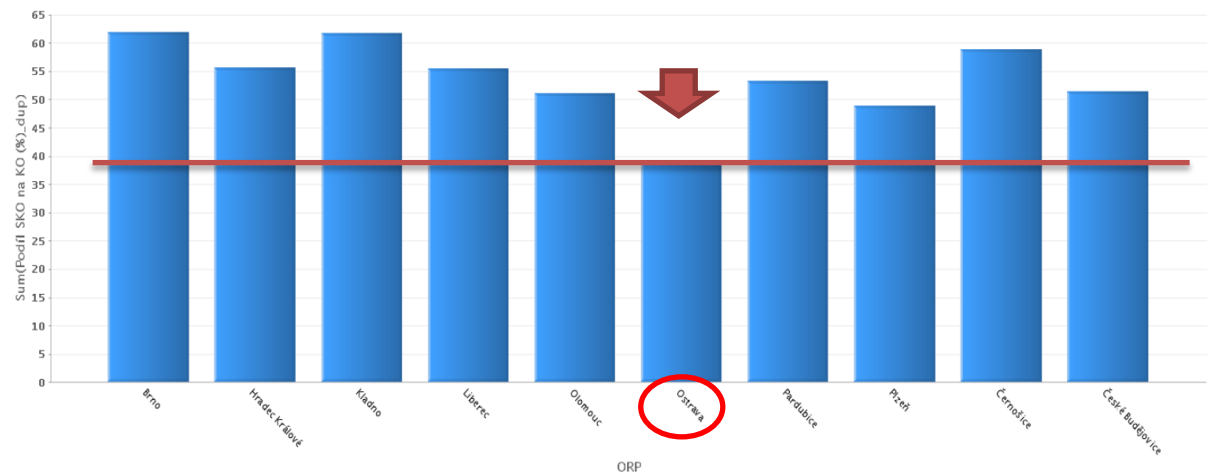
³ Mimo hl. m. Prahu.

Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)

Obrázek 4: Měrná produkce tříděného papíru, tříděného skla, tříděného plastu + nápojových kartónů vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel SO ORP od 120.000⁴; v t/1.000 obyv.)

Obrázek 5: Podíl SKO na KO vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel SO ORP od 120.000⁵; v %)

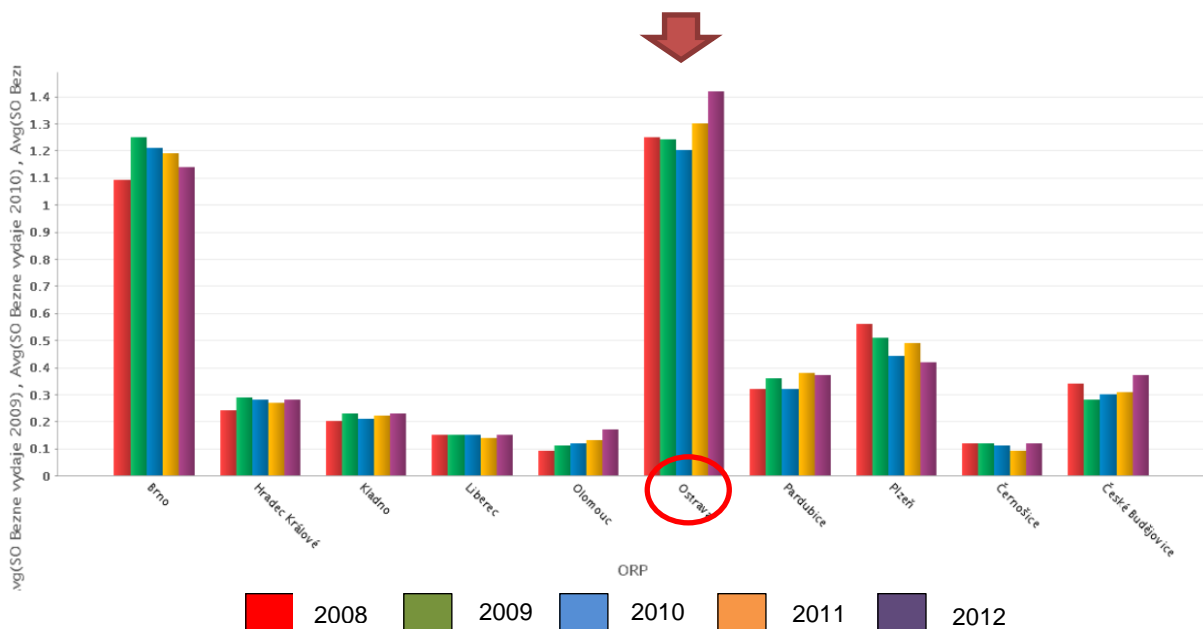
⁴ Mimo hl. m. Prahu.

⁵ Mimo hl. m. Prahu.

4. Sociální služby

V oblasti sociálních služeb je vhodné vyzdvihnout srovnání **běžných výdajů** na obyvatele. SO ORP Ostrava dosahuje z pohledu každodenních výdajů na sociální služby ve sledovaném období nejvyšších hodnot z vybraných SO ORP nad 120.000⁶ (s výjimkou let 2009 a 2010, kdy byl po brněnském obvodu těsně 2., nicméně zanedbatelným rozdílem). To dokazuje i celkový průměr za sledované období 2008 – 2012, jehož hodnota je 1,28 tis. Kč/obyv./rok. Viz obrázek č. 6 a 7.

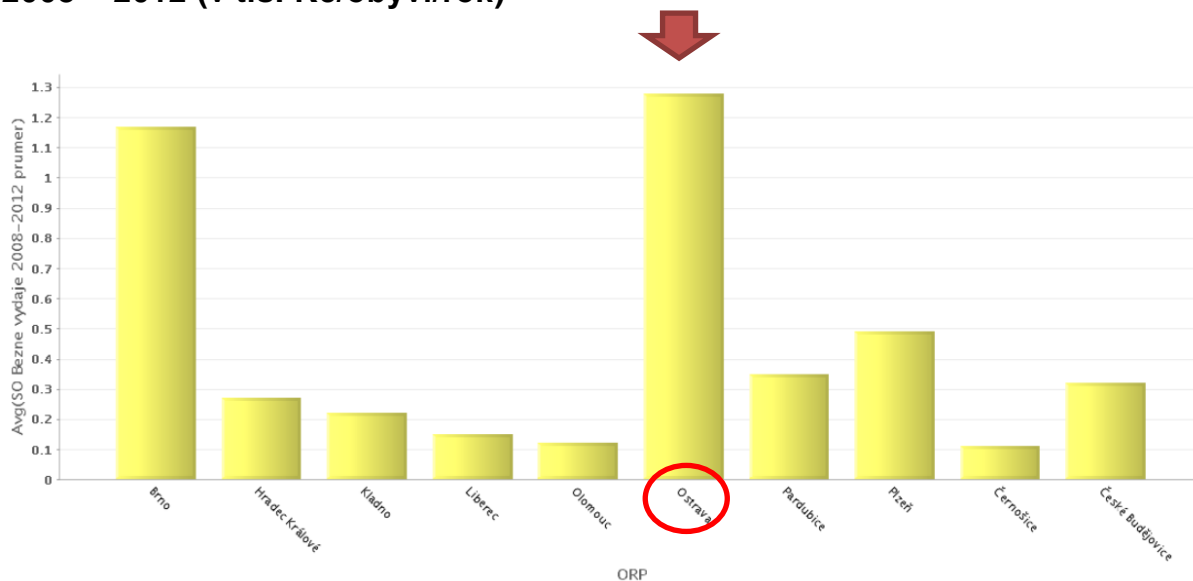
Obrázek 6: Běžné výdaje obcí ve vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel SO ORP od 120.000⁷) na sociální služby v období 2008 – 2012 (v tis. Kč/obyv./rok)

⁶ Mimo hl. m. Prahu.

⁷ Mimo hl. m. Prahu.

Obrázek 7: Průměrné běžné výdaje obcí ve vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel SO ORP od 120.000⁸) na sociální služby v období 2008 – 2012 (v tis. Kč/obyv./rok)

⁸ Mimo hl. m. Prahu.

Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)

5. Závěrečné shrnutí

SO ORP Ostrava	
základní charakteristika	<p>v Moravskoslezském kraji je správní obvod ORP Ostrava:</p> <ul style="list-style-type: none"> • z hlediska počtu obcí největší • svojí rozlohou 6. největší
ekonomická výkonnost	<ul style="list-style-type: none"> • vysoké běžné výdaje na obyvatele v rámci benchmarkingu
odpadové hospodářství	<ul style="list-style-type: none"> • vysoká celková produkce KO u porovnávaných ORP • vyšší produkce tříděného papíru za benchmarkingové ORP • nízký podíl SKO na KO v rámci benchmarkingu
sociální služby	<ul style="list-style-type: none"> • vysoké běžné výdaje na sociální služby na obyvatele za porovnávané ORP

Použité zdroje: Ministerstvo financí ČR
Český statistický úřad